

Startcentra voor sociale economie: Wat kunnen zij betekenen voor uw organisatie?

Reportage • Lieselot Denorme, Sabine Simoens en Tanja Termote - WES

Sociale economie is een 'hot item' en het landschap evolueert snel. De startcentra voor sociale economie spelen een steeds grotere rol in het creëren en behouden van duurzame tewerkstelling voor kansengroepen. WES bracht de verantwoordelijken van de vier West-Vlaamse startcentra voor sociale economie samen voor een gesprek. Schuif uw vooroordelen aan de kant en lees hoe ook u maatschappelijk verantwoord kunt ondernemen zonder extra kopzorgen of rendementsverlies.

De gesprekspartners, verantwoordelijk voor de West-Vlaamse startcentra voor sociale economie:

- **Vaart:** Luc Degandt, regio Midden-West-Vlaanderen
- **De Kaap:** Filip Deproost, regio Brugge
- **Kanaal 127:** Rik Desmet, regio Kortrijk
- **De Werkhoek:** Johan Huyghe, regio Oostende-Ieper

Wat doet een startcentrum voor sociale economie?

Filip Deproost (De Kaap): "Onze opdracht is het creëren en behouden van duurzame tewerkstelling voor kansengroepen. De startcentra vormen eigenlijk de brug tussen sociale en reguliere economie. Enerzijds proberen we zo veel mogelijk langdurig werklozen aan het werk te helpen, anderzijds willen we het maatschappelijk verantwoord ondernemen bij zoveel

mogelijk reguliere bedrijven integreren." **Rik Desmet**, directeur van het oudste startcentrum in onze provincie (**Kanaal 127**) vult aan: "In concreto werken wij eigenlijk vooral rond invoegbedrijven. Bedrijven die als invoegbedrijf willen erkend worden, dienen een ganse procedure te doorlopen. Wij als startcentrum kunnen hen hierbij begeleiden. Het voordeel van een invoegbedrijf is dat zo'n bedrijf kan genieten van een tijdelijke loonsubsidie om de inschakeling van kansengroepen te faciliteren. Extra inspanningen bij het onthaal of rond de opleiding zijn dankzij de subsidies te verantwoorden."

Wat is het profiel van de bedrijven die de startcentra begeleiden?

Gezien West-Vlaanderen vooral een KMO-landschap is, hebben onze startcentra minder kans op hele grote dossiers dan

pakweg Antwerpen. De grootte van het bedrijf is nochtans geen selectie criterium.

Johan Huyghe (De Werkhoek): "Een belangrijk aandachtspunt is dat het moet gaan om groeiende bedrijven. Het invoegverhaal gaat nooit om vervangende tewerkstelling. Dat is zeer belangrijk." **Filip Deproost** verdedigt de mogelijkheden bij kleine bedrijven door te wijzen op het belang van de openheid van de zaakvoerder ten aanzien van integratie. "Wat primeert is inderdaad vooral de wil van de ondernemer om die diversiteit op de werkvloer te vertalen naar de werknemers toe," beaamt **Johan Huyghe**.

Waarom zou ik als zaakvoerder kiezen voor werknemers uit een kansengroep?

Johan Huyghe: "In onze provincie vindt men steeds moeilijker geschikt personeel. Een bedrijf dat bijvoorbeeld ook aan langdurig werklozen of aan allochtone werknemers kansen biedt, kan vissen uit een grotere vijver van toch wel goede mensen." Ook **Luc Degandt (Vaart!)** ziet de schaarste op de reguliere arbeidsmarkt als één van de belangrijkste argumenten, maar ook andere redenen kunnen doorslaggevend zijn: "Bij Westvlees werken momenteel heel wat Franse grensarbeiders. Maar als het percentage Franse arbeiders te groot wordt, zal dit leiden tot een cultuurverschil en zal de Vlaamse identiteit van het bedrijf voor een stuk verloren gaan. Dit is natuurlijk niet de bedoeling..."

Haalt het financiële voordeel ook geen ondernemers over de streep?

Filip Deproost: "Het bedrijf krijgt de subsidies om het inwerken van de mensen uit de kansengroep de eerste jaren te faciliteren. Het is een manier om eventueel

Filip Deproost, De Kaap

"De startcentra vormen een brug tussen de sociale en de reguliere economie."

Wat is een invoegbedrijf?

Een bedrijf dat erkend is als invoegbedrijf heeft voor het tewerkstellen van invoegwerknemers (bijkomend aan het aantal eigen personeelsleden) recht op een uitdovende loonsubsidie.

De loonsubsidie per tewerkgestelde invoegwerknemer varieert naargelang de grootte en de omzet van de onderneming van 50% van de loonkost het eerste jaar tot 15% gedurende het tweede jaar. Een dienstencheque-invoegbedrijf ontvangt gedurende vier jaar een premie van 1.650 euro/VTE/jaar. Deze invoegsubsidies zijn volledig cumuleerbaar met de subsidies van andere tewerkstellingsinitiatieven.

Om erkend te kunnen worden als invoegbedrijf, moet men aan een aantal voorwaarden voldoen:

- de in de sector vigerende lonen betalen;
- de prijszetting van de markt niet verstoren;
- een begeleidings- en opleidingsplan opstellen voor de invoegwerknemers;
- een actieplan rond maatschappelijk verantwoord ondernemen uitwerken;
- gedurende minstens twee jaar na subsidiëring de erkende en ingevulde arbeidsplaatsen behouden (bij een dienstenchequebedrijf vier jaar);
- bij een dienstenchequebedrijf: minstens drie invoegwerknemers in drie jaar tewerkstellen, en minstens 30% invoegwerknemers op het totale personeelsbestand.

De invoegwerknemers zelf moeten ook beantwoorden aan specifieke kenmerken met betrekking tot leeftijd, opleidingsniveau en periode van werkloosheid. Bij indiensttreding krijgt de invoegwerknemer een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.

Om erkend te kunnen worden als invoegbedrijf moet een welbepaalde procedure gevolgd worden. Het startcentrum sociale economie begeleidt dit proces vanaf het invullen van het aanvraagformulier over het doorsturen voor advies aan het RESOC en de adviescommissie tot en met de erkenning door de minister van Sociale Economie.

Rik Desmet, Kanaal 127

"Ik zie het startcentrum uitgroeien tot een kenniscentrum voor sociale economie."

rendementsverlies op te vangen." **Luc Degandt** vult aan: "Wanneer een bedrijf het enkel doet om financiële redenen, dan zal dat op lange termijn toch niet voldoende zijn. Er moet echt een stuk overtuiging inzitten!" **Filip Deproost**: "Dit is ook de reden waarom de procedure tot erkenning als invoegbedrijf zo uitgebreid is. Bedrijven die het enkel voor de subsidie doen, zullen er waarschijnlijk niet aan beginnen. Naast het invoegdossier moet er ook nog een MVO¹-plan opgesteld worden, een opleidingsplan, enz."

Is dit niet een beetje ontmoedigend?

Rik Desmet: "Daarom bestaan nu net de startcentra! Wij zullen die procedure dermate opvolgen en een bedrijf op zo'n manier ondersteunen, dat het voor hen te doen is om die erkenning aan te vragen. Wij leveren samen met de VDAB en de lokale werkwinkels ook heel wat inspanningen om zoveel mogelijk vacatures op te volgen en om te zoeken naar mensen die binnen die vacatures kunnen geplaatst worden. Bedrijven moeten immers mensen hebben die na de gesubsidieerde inlooperperiode op een aanvaardbaar niveau van rentabiliteit kunnen werken." **Johan Huyghe**: "Het is trouwens ook zo dat veel bedrijven reeds een opleidingsplan of MVO-plan hebben zonder dat ze dat beseffen. Het zit vaak al verweven in de bedrijfscultuur en moet enkel nog uitgeschreven worden. Het is dan aan ons om te kijken welke inspanningen ze reeds leveren. Sinds 1 mei 2007 bestaat er nu ook een bijkomende maatregel van inschakelingscoaches, die bedrijven kunnen helpen bij de begeleiding van hun invoegwerknemers. Elke nieuw aangeworven invoegwerknemer kan via een inschakelingscoach gedurende zes maanden kosteloos begeleid worden bin-

nen het bedrijf. Deze coach onderzoekt waar en hoe eventuele problemen rond jobinhoud of -uitvoering opgelost kunnen worden, maar heeft daarnaast ook aandacht voor moeilijkheden met betrekking tot mobiliteit, kinderopvang of de persoonlijke situatie." **Luc Degandt** wijst op het belang van de inschakelingscoaches: "De inschakelingscoaches helpen vooral om de retentie van de mensen uit kansengroepen te verstevigen. Op basis van een aantal uitdiensttredingen heeft men namelijk vastgesteld dat die mensen iets meer begeleiding nodig hebben dan een reguliere werknemer. Men hoopt door de extra begeleiding het verloop van mensen uit kansengroepen te verminderen."

Zien jullie nog een aantal niches waarin laaggeschoolden tewerkgesteld kunnen worden?

Rik Desmet: "In alles wat met ecologie of energiebesparende maatregelen te maken heeft, zit nog heel wat werk voor laagge-

Luc Degandt, Vaart!

"Begeleiding door een inschakelingscoach verstevigt de retentie van de invoegwerknemers"

Johan Huyghe, De Werkhoek

"Wie open staat voor kansengroepen kan vissen uit een grotere vijver van potentiële werknemers."

schoolen. In Kortrijk bestaan er bijvoorbeeld al projecten rond het onderhoud van begraafplaatsen en het onkruidvrij houden van de binnenstad zonder het gebruik van pesticiden. Daarnaast zijn we in onze regio ook bezig met de uitbouw van het project 'energiesnoeiers'. Dat is een nieuw initiatief van het Vlaams ministerie voor Werk en Sociale Economie, waarbij laaggeschoolde mensen worden ingezet om kleine klussen te gaan doen in het kader van energiezuinigheid." De andere startcentra zien eveneens mogelijkheden voor laaggeschoolden binnen deze niches. "Ook wij hebben onlangs de vraag gekregen om een sociaaleconomisch project op te starten rond het wieden van onkruid op kerkhoven", aldus **Filip Deproost**. "Eigenlijk is er nog een hele hoop werk waar men vroeger klusjesmannen voor had. Deze taken kunnen nu door mensen uit een kansengroep uitgevoerd worden. Soms gaan wij zelf op zoek naar deze jobs, los van bedrijven. Wanneer we bijvoorbeeld in een bedrijf zien dat er ruiten gebarsten zijn, dat er lampen vervangen moeten worden, ... dan weet je dat daar wel degelijk werk is, maar dat er niemand in zo'n bedrijf aangesteld is om die taken uit te voeren. Wij stellen dan onze sociaaleconomische projecten voor. Zo creëren de startcentra in feite werk."

Zien jullie bepaalde trends in jullie dienstverlening?

Filip Deproost: "Er komt meer diversiteit in onze activiteiten. Oorspronkelijk richtten de startcentra zich alleen op het invoegverhaal zoals de wet het had voorgeschreven. Door de vragen die je krijgt, door de regionale eigenheid, ... begin je creatief om te gaan met die zaken en zo kom je tot andere projecten, een ander soort subsidi-

ering van bedrijven voor wie invoeg niet past, enz." **Luc Degandt:** "Door creatief om te gaan met vragen kunnen we soms ook andere problemen oplossen. Een van de projecten waar Vaart! nu mee bezig is, is een project rond mobiliteit. Een van onze invoegbedrijven, Westvlees, ligt in Westrozebeke en is bijgevolg wat moeilijk te bereiken. Daarnaast is het ook zo dat heel wat werknemers uit kansengroepen minder mobiliteitsmogelijkheden hebben. We zijn nu aan het kijken of we hiervoor een oplossing kunnen vinden." **Rik Desmet:** "Het is zeker ook zo dat de sociale economie veel gezichten heeft. Men heeft er allemaal verschillende voorstellingen van. De ene denkt aan een beschutte werkplaats, de andere aan een sociale werkplaats of aan allochtonen. Naarmate de sector groeit, wordt het natuurlijk moeilijker om een overzicht te hebben. Ik denk dat een startcentrum sociale economie net het centrum is dat kan uitgroeien tot een soort kenniscentrum, één adres waar men terecht kan met alle vragen over sociale economie. Het invoegverhaal is één belangrijk element in onze portefeuille dat we zeker niet mogen verwaarlozen, maar soms is een bedrijf veel meer gediend met een enclave uit een beschutte of sociale werkplaats. Dan is het goed dat wij expertise hebben op alle terreinen van de sociale economie. Op deze manier kunnen we bedrijven namelijk het best helpen. Momenteel denkt men er bij de Vlaamse overheid over na om ons als een dergelijk aanspreekpunt te erkennen." ■

¹ Maatschappelijk verantwoord ondernemen.

West-Vlaamse startcentra in cijfers

- Aantal erkende invoegbedrijven: 41
- Aantal begeleide bedrijven (naast invoeg) : 25
  - voorttrajecten voor invoeg
  - sociale economie actoren
  - ...
- Aantal projecten: 20
  - energiesnoeiers
  - fietsprojecten
  - projecten met steden of gemeenten
  - mobiliteit
  - ...
- Aantal VTE erkenningen: 1042